

EUSKARA. Hitzunen kopurua ez ezik, hizkuntzaren funtzioak zabaldu behar direla esan du

Ikastetxe eta euskara taldeen arteko elkarlana proposatu du Iñaki Arrutik

Lasarte-Oria bere herrian egindakoa adibidetzat jarri du hizkuntzaren erabilpena bultzatzeko

Iker Aranburu | DONOSTIA

Euskara biziberritu nahian da-biltzan erakundeen arteko elkarlana premiazkoa dela ziurtatu zuen atzo Iñaki Arrutik, Lasarte-Oriako Udaleko euskara teknikaria. Ikastolen IX. Jardunaldi Pedagogikoetan, Arrutik Lasarte-Oriako ereduaz azaldu zuen, beste udalerrri batzuetan hizkuntza indartzeko baliagarri izan daitekeelakoan.

Hitzaldiaren hasieran, Arrutik nabarmendu zuen hitzunen kopuru handia ez dela nahikoa hizkuntza batek geroa izan dezan. Bere esanetan, euskararen erabilera normalizatzeko hiru zentzutan hedatu behar da: hedapen demografikoa (hiztun gehiago), hedapen funtzionala (zeregin gehiagotan erabili) eta geografikoa (leku zabalagoan). Hiru horien artean, «hizkuntza batek dituen funtzioetan dago gakoa. Betetzen ez baditu, minorizatu izaten jarraituko du», ziurtatu zuen.

Arrutik azaldu zuen hizkuntza normalizatzea ez dela prozesu naturala, kulturala baizik eta, horregatik, udalerrietan euskararentzat funtzioak berreskuratzeko plangintzak eskatu zituen.

Eskolak, hizkuntza bat biziberritzeko funtsezkoa izan arren, erabateko garrantzirik eman behar ez zaiola esan zuen. Bere datuen arabera, 8 urteko haur bat esna dagoen orduen %14tan soilik dago euskarazko eskolak jasotzen, %8 B ereduko bat eta %3 besterik ez A ereduko. Ordu horietako gehienetan, gainera, ikaslea irakasleari

JUAN CARLOS RUIZ / ARGAZKI PRESS

Iñaki Arruti, Lasarte-Oriako Udaleko euskara teknikaria, atzo, Donostiako Teknologia Elkartegian.

entzuten ari zaio. Ordu horiek beste batzuek baino «balio kualitatibo handiagoa» izan arren, eskolaz kanpoko ekintzak eskaini behar direla ziurtatu zuen eta lan horretan udalekin eta herriko euskal taldeekin batera lan egitea proposatu zuen, Lasarte-Orian egiten duten antzera.

Udala, ikastetxeak eta euskara taldea bat eginik

Gipuzkoako herri erdaldunetako bat izanik (%35 da euskalduna), Lasarte-Oria 1995az geroztik ari da euskara normalizatu nahian. *Haurrak euskaraz* eta *Gazteak euskaraz* planetan parte hartzen dute Udalak, Tkakun

Kultur Elkartek eta herriko ikastetxe gehienek. Talde horiek Gunea batzordea sortu zuten eta informazioa trukatzeko, ikastereduak koordinatzeko eta programak proposatzeko eta aurrera eramateko erabiltzen dute.

Neurrien artean dago, esaterako, haur jaio berrien gurasoek Udalaren zorionak jaso ohi dutela eta zorion txarteletan ohar-tarazten zaiela seme-alabek euskaraz ikastearen garrantzia. Ondorengo urteetan, besteak beste, gurasoei ikasteko erraztasunak ematen zaizkie; haur, gaztetxo edo udal aldizkariak edo bestelako kultur produktuak aurkezten zaizkie; udale-

kuak antolatzen dituzte; eta astialdirako edo kiroletarako hezitzaile euskaldunen poltsa sortzen dute ikasle zaharrenekin.

Bestetik, Arrutik aipatu zuen erabileran gehien eragiten duen faktorea norberaren harreman-sareko euskaldunen dentsitatea eta, horren barruan, ama hizkuntza. Hori dela-eta, euskararen erabilera benetan handitzeko gakoa orain eskolan euskara ikasi duen belaunaldia dela ziurtatu zuen. «Zer egingo dute gazte horiek beraiek familia sortzen dutenean? Euskaraz egiten badute, ongi; bestela, oraingo egoeran jarraituko dugu», esan zuen Arrutik.

EUSKARA

Bihar egingo du Eguskitza euskaltzainak Euskaltzaindiko sarrera hitzaldia

Erredakzioa | BILBO

Andolin Eguskitzak bihar egingo du Euskaltzaindiko sarrera-hitzaldia kide oso gisa. Ekitaldia goizeko 11:30ean hasiko da, Eguskitzaren jaioterri Santurtzin.

Euskaltzaindiak atzo jakinarazi zuenez, akademiako kideak itsasontziz abiatuko dira Bilbotik Santurtzira eta han izango dituzte zain hiriko alkate Javier Cruz eta Eguskitza bera. Ondoren, Santurtziko udaletxean, *Xalotasunaren laudorioa* izenburuko hitzaldia emango du Eguskitzak.

Xabier Kintanak *Bilbotik Santurtzira* hitzaldiarekin erantzungo dio eta Jean Haritzelhar euskaltzainburuak ere hitz egingo du. Ekitaldia amaitzeko, Haritzelharrek euskaltzain oso gisa dagoen kion domina eta izendapen agiria emango dizkio idazleari.

Santurtziko EHE haserre

Eguskitza Ezkerraldeko lehen euskaltzain osoa da eta horregatik zorionak eman zizkion Santurtziko Euskal Herrian Euskaraz taldeak, prentsa ohar batean. EHEk, ordea, Bizkaiko eskualde horretan euskara «egoera tamalgarrir» dagoela gaitzetsi zuen. Santurtzin, biztanleen %10 inguru dira euskaldun, baina erabilera %1koa da soilik.

Egoera horren aurrean Udalak jarrera «lotsagarria» duela kritikatu du EHEk. Izan ere, Euskararen Normalizaziorako Batzordea hiru aldiz soilik bildu da hiru urtean, ez du udal zerbitzuetan euskara normaltzeko planik egin eta Udalean, Kultura Sailan izan ezik, ez dago euskaldunik. Gainera, EHEk salatu duenez, Felix Velasco zinegotziak (PP) Normalizazio Batzordeko buru izan arren, herriaren izen ofiziala aldatu eta gaztelaniazko Santurce izatea proposatu zuen.

Gauzak horrela, PSOEko eta PPko alkate eta zinegotziak Eguskitzaren omenaldian parte hartzea «onartezintzat» jo du EHEk.

PONENTZIAK

JOHN CLEGG

«Hizkuntza behar adina erabiltzen irakatsi behar da»

Ingalaterra eta Galesko Lehen Hezkuntzako eskoletan irakurmenaren eta idazmenaren maila igotzeko asmoz sortutako *Literacy Policy* egitasmoa aurkeztu zuen John Clegg-ek, Londresen hizkuntza aholkularia denak.

Cleggen arabera, eskolek ez dituzte ikasleak hizkuntza erabiltzera nahikoa bultzatzen.

Horregatik eskatu zuen, kontzeptu bat barneratzerakoan, hasierako urratsetan kontzeptu horri buruz hitz egitea.

Garrantzitsua da idazmena ere lantzea, kontzeptuak orrazteko eta zehazteko garaian oso lagungarria delakoa.

Gainera, ikasleek klasean hitz egiteko aukera gutxi dutela iritzi dio Cleggek.

Horregatik, Cleggek ezinbestekotzat jo zuen irakasleek hizkuntzaren ezagutza zabala izatea eta ez soilik hizkuntza irakasleek.

ROSA MARIA RAMIREZ ETA MARIA TERESA SERRA

Hiru hizkuntzen irakaspen integratua

Hiru hizkuntzen irakaspen goiztiarra egitean, mintzaira horiei trataera integratua eman behar zaiela esan zuten atzo Rosa Maria Ramirezek eta Maria Teresa Serrak, hurrenez hurren, Bartzelonako Vila Olimpica ikastetxeko zuzendariak eta ikasketa buruak.

Eskola horretan katalana da irakaskuntzaren hizkuntza na-

gusia, baina haurrei, 4 urte dituztenetik irakasten zaie gaztelania (batzuen ama hizkuntza) eta ingelesa. Gaztelaniaren kasuan, hirugarren urtean hasten zaizkie zenbait ikasgai hizkuntza horretan irakasten, «hizkuntza testuinguru errealean normaltasunez aukera emateko». Hizkuntza aldaketa, ikastordu berean egiten du irakasleak.

Ingelesari dagokionez, haurrek dagoeneko ezagutzen dituzten egoerak hizkuntza horretan ere egin daitezkeela barneratzen zaie.